

Оцінювання результатів навчання учнів на уроках фізичної культури

5-6 класи НУШ

Держстандартом передбачено, що учні 5-6 класів НУШ мають опанувати базові знання освітньої галузі фізичної культури за такими напрямками:

- здоровий спосіб життя;
- безпека у процесі занять фізичними вправами;
- техніко-тактична підготовка;
- історія фізичної культури;
- формування особистості засобами фізичного виховання.

Документом визначено, що на основі здобутих знань школярі опанують такі вміння та навички:

- формування власної психічної та соціально-психологічної сфери особистості засобами фізичного виховання;
- систематичне заняття фізичною культурою, володіння технікою фізичних вправ;
- усвідомлення значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.

Мета, завдання та зміст навчального предмета «Фізична культура» для 5-6 класів НУШ визначені Модельною навчальною програмою, яка розроблена на основі Держстандарту. Зкладам освіти надається право використовувати цей комплексний освітній документ або розробити на його основі власну програму й затвердити її рішенням педагогічної ради.

Наказом МОН від 01.04.2022 № 289 надано методичні рекомендації щодо оцінювання та заповнення Свідоцтва навчальних досягнень школярів. Згідно з ним за рішенням педагогічної ради закладу освіти оцінювання може здійснюватися за системою, визначеною законодавством, або за власною шкалою. В останньому випадку для заповнення Свідоцтва досягнень школа має визначити правила переведення загальної оцінки результатів навчання семестрового та річного оцінювання до системи, визначеної законодавством (12-бальна шкала).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне, поточне та підсумкове (тематичне, семестрове, річне).

Формувальне оцінювання

Формувальне оцінювання має бути орієнтованими на очікувані результати навчання та динаміку формування ключових компетентностей. Компонентами його успішного застосування є:

- формулювання об'єктивних і зрозумілих освітніх цілей. Учитель має розробляти, доводити до відома й обговорювати зі школярами цілі уроку та кожного завдання;
- створення ефективного зворотного зв'язку. Він має бути чітким, зрозумілим, своєчасним, відбуватися в комфортній психологічній атмосфері;

- ознайомлення учнів із критеріями оцінювання до початку виконання завдання, а також представлення їх у вигляді градації (опис різних рівнів досягнення очікуваного результату);
- активна участь учнів у навчанні (цьому сприяє різноманітні прийоми, форми та методи роботи з навчальним матеріалом);
- рефлексія, взаємооцінювання, самооцінювання у вигляді форм, таблиць тощо;
- коригування підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання спільно з учнями.

Модельною програмою передбачено застосування формувального з одночасним використанням результатів поточного та підсумкового оцінювання. Для їх проведення можна використовувати такий інструментарій:

- практичний (оцінка динаміки розвитку фізичних якостей та використання техніки фізичних вправ, виконання освітніх завдань під час урочної та позаурочної діяльності);
- цифровий (онлайн-тестування, використання учнями технологічних гаджетів (фітнес трекерів, навігаторів тощо) для самоконтролю і самооцінки, популяризація школярами фізичної активності в соціальних мережах, створення електронного портфоліо, використання різних комп'ютерних програм та гаджетів для вирішення різних дидактичних завдань тощо);
- усний (індивідуальне, групове та фронтальне опитування);
- письмовий (тестування тощо).

Поточне оцінювання

Поточне оцінювання (тестування фізичних можливостей учнів) рекомендується проводити декілька разів упродовж навчального року під час уроку з урахуванням пори року та матеріальної бази школи. Час та зміст тестування вчитель обирає самостійно, проте не рекомендуються відводити для цього окремі заняття.

Для контролю фізичної підготовленості учнів та оцінки динаміки можна використовувати персональну таблицю, яку заповнювати на початку, всередині та кінці навчального року. Лист контролю може складатися з таких показників:

1. довжина тіла (см);
2. маса тіла (кг);
3. швидкість:
 - біг 30 м (с);
 - витривалість: рівномірний біг без урахування часу (м).
4. гнучкість: нахил тулуба вперед із положення сидячи (см).

Ці показники є орієнтовними та можуть змінюватись на розсуд вчителя.

Підсумкове оцінювання

Тематичне оцінювання здійснюється на підставі поточного оцінювання освітньої діяльності школярів за певний період, як правило за чверть чи триместр.

Для проведення підсумкового оцінювання рекомендується застосовувати 6 компонентів, кожен із яких має свою міру у відсотках (їхня загальна сума – 100%). За допомогою різних способів оцінювання визначається:

1. Ставлення до уроків, відвідування, активність при підготовці до уроку – 10%. Визначається шляхом спостереження вчителя.
2. Навички і вміння, визначені навчальною програмою, здатність їх застосовувати у повсякденному житті, в ігрових та змагальних ситуаціях – 20 %. Визначається шляхом моніторингу, спостереження вчителя та самооцінювання.
3. Розвиток фізичних якостей (сила, витривалість, швидкість, гнучкість) – 20 %. Визначається шляхом моніторингу, тестування та формувального оцінювання.
4. Особистий прогрес школяра у показниках підготовленості – 20 %. Визначається шляхом моніторингу, тестування та формувального оцінювання.
5. Знання та їх застосування на практиці (основні поняття, визначені програмою, правила ігор, розуміння процесів, що відбуваються в організмі під час виконання вправ тощо) – 15%. Визначається шляхом спостереження вчителя та самооцінювання.
6. Поведінка (соціальна поведінка, відвідування спортивної секції, участь у змаганнях, дотримання правил безпечної поведінки і збереження здоров'я на уроках та в позаурочних заходах) – 15% Визначається шляхом спостереження вчителя, взаємооцінювання та самооцінювання.

Семестрове та річне (загальна оцінка результатів навчання за I та II семестри) оцінювання результатів навчання здійснюють за 12-бальною системою (шкалою). У Свідоцтві досягнень відображають результати навчальних досягнень учнів 5-6 класу з фізичної культури, яка заповнюється класним керівником за результатами спостережень, проведених спільно з вчителями-предметниками. Упродовж року вчителю фізичної культури рекомендовано позначати особливо виражені наскрізні вміння учня, зокрема:

- вияв інтересу до навчання;
- розуміння отриманої інформації, прочитаного;
- вміння висловлювати власну думку, критично та системно мислити;
- логічно обґрунтовувати власну позицію;
- діяти творчо, виявляти ініціативу у процесі навчання;
- конструктивно керувати емоціями;
- оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми;
- співпрацювати з іншими з метою заохочення подальшого розвитку відповідних умінь.

Заповнення граfi «Характеристика результатів навчання» заповнюється з урахуванням фіксованих у класних журналах результатів досягнень учнів упродовж навчального року. У класних журналах і в Свідоцтві перед виставленням підсумкової оцінки рекомендується зазначити першу літеру рівня досягнень («В» – високий, «Д» – достатній, «С» – середній, «П» – початковий) або за допомогою виставлення відповідних балів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами здійснюють відповідно до індивідуальної програми розвитку, де зазначено труднощі функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я, що можуть впливати на ефективність застосування певних форм оцінювання.